

Sygn. akt VIII Uz 3/19

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2019r.

Sąd Okręgowy w G.

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Szmajduch

Sędziowie SSO Teresa Kalinka

SSR del. Anna Capik – Pater

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2019r. w G.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy G. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zasiłek chorobowy

na skutek zażalenia organu rentowego

na zawarte w punkcie 2 postanowienia Sądu Rejonowego w G.

z dnia 7 lutego 2019r. **sygn. akt** VI U 326/18

postanowienie o kosztach

postanawia:

- zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że odstąpić od obciążania organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego,
- zasądzić od ubezpieczonego G. K. na rzecz organu rentowego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSR del. Anna Capik – Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 7 lutego 2019r., sygn. akt: VI U 326/18 Sąd Rejonowy w G. w punkcie 1 umorzył postępowanie z odwołania G. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z 11 lipca 2018r. Natomiast w punkcie 2, Sąd zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy wskazał, iż rozstrzygając o obowiązku uiszczenia kosztów zastępstwa procesowego przez organ rentowy oparł się na przepisie art. 98 § 1 k.p.c., przewidującym zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca merytorycznie albo formalnie, niezależnie od tego, czy ponosi winę w prowadzeniu procesu zobowiązana jest zwrócić swojemu przeciwnikowi poniesione przez niego koszty procesu.

Sąd I instancji uznał bowiem, że ustalenie strony wygrywającej i przegrywającej uzależnione jest od przyczyny, która spowodowała potrzebę wydania tego rodzaju postanowienia. Przy czym, w ocenie tego sądu w wypadku umorzenia postępowania zainicjowanego wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego, umorzenie postępowania na skutek wydania nowej decyzji uwzględniającej roszczenie co do zasady, obciąża organ rentowy w zakresie kosztów postępowania.

Zażalenie na rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego zawarte w punkcie 2 postanowienia złożył organ rentowy, zarzucając naruszenie art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie i nieodstąpienie od obciążenia ZUS kosztami zastępstwa procesowego ze względów słuszności.

Powołując się na powyższe wniósł o jego zmianę i odstąpienie od obciążania ZUS kosztami zastępstwa procesowego za I instancję. Wniósł również o zasądzenie od ubezpieczonego, na rzecz organu rentowego, zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Alternatywnie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu i rozstrzygnięcia o kosztach dotychczasowego postępowania zażaleniowego.

W treści zażalenia skarżący podniósł, że podstawowa zasada ponoszenia przez strony kosztów procesu jest wskazana w art. 98 k.p.c., a jej uzupełnieniem jest przepis art. 102 k.p.c., pozwalający na obciążenie strony przegrywającej jedynie częścią kosztów albo na nieobciążanie jej tymi kosztami w ogóle. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazał, że podstawą zastosowania tego przepisu są przypadki szczególnie uzasadnione nieskonkretyzowane, których doprecyzowanie zostało pozostawione przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy- związanych między innymi z jej przebiegiem - sądowni.

W ocenie skarżącego, przyczyną wydania zaskarżonej decyzji odmawiającej świadczeń chorobowych, była niedopłata po stronie odwołującego jako płatnika składek. Miał on tego świadomość, bowiem w toku procesu złożył w organie rentowym korektę deklaracji rozliczeniowej i dodatkowo wnioski o przywrócenie terminu do uiszczenia należnych obciążeń składkowych. Następnie pokrył niedopłatę składkową i w konsekwencji odpadła przyczyna odmowy prawa do wypłaty spornych świadczeń, która stanowiła podstawę wydania zaskarżonej przed Sądem Rejonowym decyzji. Organ rentowy podkreślił, że to nie jego działanie było przyczyną wszczęcia procesu, bowiem decyzja odmowna w dniu jej wydania była prawidłowa. Natomiast gdyby odwołujący przed wniesieniem odwołania opłacił należne składki, to nie byłoby potrzeby kierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Sąd Okręgowy w G. zważył:

Zażalenie organu rentowego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty, niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Odstępstwem od tej podstawowej zasady, jest zasada słuszności wyrażona w art. 102 k.p.c., zgodnie z którą sąd w wypadkach szczególnie uzasadnionych może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Cytowana norma pozwala na wyłączenie podstawowej zasady systemu repartycji kosztów procesu, jaką jest finansowa odpowiedzialność za wynik sprawy (ponoszenie finansowego ryzyka podejmowanych czynności procesowych) w

sytuacjach wyjątkowych, nie definiując sytuacji, w których powinna być stosowana. Ustawodawca nie skonkretyzował w niej pojęcia „wypadku szczególnie uzasadnionego”, pozostawiając sądowi tę kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy. Możliwość odstąpienia od obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania, wprowadzona w art. 102 k.p.c., stanowi dyskrejonalną kompetencję sądu rozpoznającego sprawę, nie oznacza to jednak, by stosowanie tego przepisu mogło następować w sposób całkowicie dowolny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 marca 2011r. sygn. IV CZ 136/10, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2011r. sygn. V CZ 23/11, niepubl.).

Odstąpienie od obciążenia strony przegrywającej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi mogą uzasadniać zarówno fakty związane z samym procesem, jak i leżące poza nim, a dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego. Zatem przepis art. 102 k.p.c. znajduje zastosowanie wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności. Zastosowanie przepisu nie wymaga wniosku strony.

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że stosowanie art. 102 k.p.c. opiera się na dyskrejonalnej władzy sędziego i zasadniczo uwzględnia poczucie sprawiedliwości i zasady słuszności (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 marca 2013r. sygn. V CZ 89/12, LEX nr 1331384; z 17 kwietnia 2013r. sygn. V CZ 124/12, LEX nr 1341727; z 17 kwietnia 2013r. sygn. V CZ 130/12, LEX nr 1341731; z 17 kwietnia 2013r. sygn. V CZ 132/12, LEX nr 1341732; z 18 kwietnia 2013r. sygn. III CZ 75/12, LEX nr 1353220). Stosowanie tego przepisu, jako swoistej restrykcji wobec strony, która sprawę wygrała, musi odbywać się z dużą ostrożnością i wymaga rozważenia całokształtu okoliczności sprawy, łączących się z charakterem żądania poddanego pod osąd, przy uwzględnieniu zasad współzycia społecznego. Kwestia ta pozostawiona jest sądowi orzekającemu, z odwołaniem się do jego kompetencji, bezstronności, doświadczenia i poczucia sprawiedliwości. Ocena w tym zakresie ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności i może być podważana przez sąd wyższej instancji w zasadzie jedynie wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (por. Sąd Apelacyjny w G., w uzasadnieniu wyroku z 22 marca 2017r. sygn. III AUa 1880/16).

W ocenie Sądu Okręgowego skarżący słusznie zarzuca, że z uwagi na okoliczności związane z przebiegiem procesu w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki z art. 102 k.p.c., przemawiające za odstąpieniem od obciążania ZUS kosztami procesu.

Jak trafnie zauważył organ rentowy, ubezpieczony jeszcze przed wniesieniem odwołania miał świadomość, z jakich przyczyn nie ma uprawnienia do zasiłku chorobowego. Prawdziwość tych przyczyn potwierdziła się w toku procesu, bowiem dopiero gdy ubezpieczony uregulował swoje zaległości składkowe, odpadła przyczyna odmowy prawa do spornego zasiłku, która stanowiła podstawę wydania decyzji odmownej. Tym samym to nie organ rentowy z własnej inicjatywy uznał swój błąd, gdyż taki nie istniał w momencie wydania zaskarżonej decyzji. Przeciwnie to właśnie postępowanie odwołującego zmierzające do naprawy nieprawidłowego rozliczenia należności składkowych, doprowadziło do wydania kolejnej decyzji, która finalnie stanowiła podstawę umorzenia postępowania przed Sądem Rejonowym.

Zdaniem Sądu Okręgowego, względy słuszności dają podstawę do skorzystania w analizowanej sprawie z przepisu art. 102 k.p.c., bowiem mimo, iż organ rentowy formalnie proces przegrał, to nie można pominąć, iż faktycznie zaskarżona w niniejszym procesie decyzja ZUS, w chwili jej wydania i zaskarżenia przez odwołującego, była prawidłowa. W konsekwencji należało uznać, że ZUS nie dał odwołującemu obiektywnych przesłanek do wszczynania procesu. Ma przy tym rację skarżący, że gdyby odwołujący uregulował swoją sytuację składkową przed wydaniem zaskarżonej decyzji, a nawet przed skierowaniem sprawy do Sądu, to ZUS miał możliwość zmiany zaskarżonej decyzji we własnym zakresie, co wykluczałoby potrzebę wszczęcia i prowadzenia postępowania sądowego.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397§ 2 k.p.c., zmienił zaskarżone postanowienie, orzekając jak w punkcie 1 postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono w punkcie 2 po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 2, pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 265, ze zm.).

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSR del. Anna Capik – Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia